

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: martin.durdovic@soc.cas.cz

Důvěra institucím EU a organizacím OSN a NATO – duben 2013

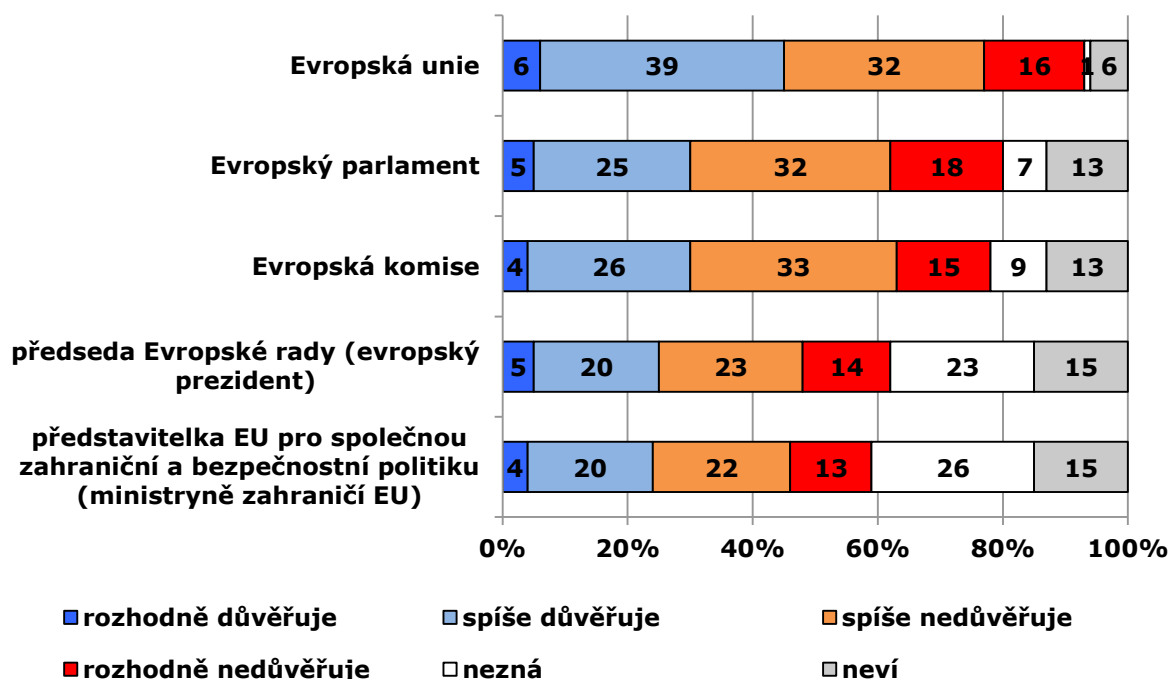
Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v13-04</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. – 15. 4. 2013</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1049</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.162, PM.65</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>6. května 2013</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Martin Durdovič</i>

Do svého dubnového šetření CVVM zařadilo otázky týkající se důvěry občanů v instituce Evropské unie. Kromě důvěry v Evropskou unii jako celek byla předmětem dotazování důvěra občanů Evropské komisi, Evropskému parlamentu, předsedovi Evropské rady (tzv. prezidentovi unie) a představitelce pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (tzv. ministryni zahraničí EU). Šetření zahrnovalo rovněž otázky týkající se důvěry občanů Severoatlantické aliance a Organizaci spojených národů.

Jak ukazuje graf 1, Evropské unii důvěřují celkem více než dvě pětiny Čechů (45 %), zatímco asi polovina Čechů (48 %) vůči Evropské unii cítí menší či větší nedůvěru. Ve srovnání s Evropskou unií je důvěra Evropskému parlamentu a Evropské komisi zřetelně nižší. Oběma těmito institucím vyjádřilo důvěru shodně 30 % dotázaných, větší či menší nedůvěru naopak pocituje přibližně polovina občanů (50 %, resp. 48 %).

Graf 1: Důvěra institucím EU¹

Pozn.: Položky v grafu jsou seřazeny podle součtu odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

Vyjadřování důvěry evropskému prezidentovi a ministřyni zahraničí je ovlivněno skutečností, že přibližně dvě pětiny populace (38 %, resp. 41 %) tyto evropské představitele neznají nebo na otázku nedokáží odpovědět. To vypovídá o tom, že obě instituce, resp. posty, a jejich držitelé jsou českým občanům známy méně, než by odpovídalo jejich významu. Mezi těmi, kdo vyjádřili svůj názor, nicméně v obou případech celkově převažuje nedůvěra nad důvěrou. Evropskému prezidentovi celkově důvěřuje 25 % dotázaných, 37 % dotázaných naopak vyjádřilo nedůvěru. Evropské ministřyni zahraničí důvěřuje 24 % dotázaných, nedůvěru pociťuje 35 %.

Tabulka 1: Důvěra institucím EU (časové srovnání v %)

rok měsíc	2003 XI	2004 III	2004 V	2004 XI	2005 II	2006 IX	2007 II	2008 II	2009 II	2010 IV	2011 IV	2012 IV	2013 IV
Evropská unie	57	57	64	55	56	58	50	55	60	55	52	40	45
Evropský parlament	42	-	49	44	-	-	-	-	44	39	34	30	30
Evropská komise	39	-	46	41	-	-	-	-	40	38	34	28	30
Evropský prezident	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	27	22	25
Ministřyně zahraničí EU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25	29	21	24

Pozn.: Hodnoty v tabulce jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.

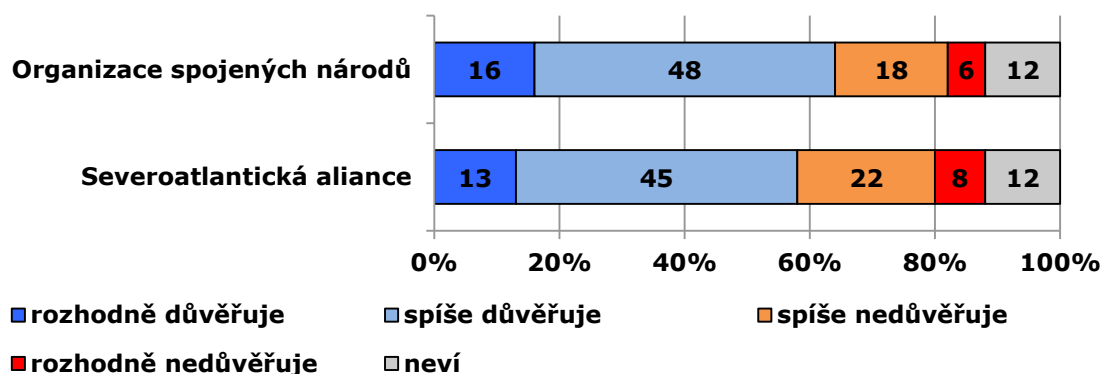
¹ Znění otázky: „Řekněte mi, prosím, důvěřujete: a) Evropské unii, b) Evropské komisi, c) Evropskému parlamentu, d) předsedovi Evropské rady, takzvanému evropskému prezidentovi, d) představitelce EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (ministřyni zahraničí EU)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Z tabulky 1 je zřejmé, že v časovém srovnání s roky 2003 až 2012 i v letošním roce přetrvává trend snížení důvěry v EU, Evropskému parlamentu a Evropské komisi. Počátek tohoto trendu leží v roce 2009. Letošními daty byl ale pokles z minulých let zbrzděn a korigován (zejména v případě důvěry v EU, kde došlo k nárůstu důvěry o 5 procentních bodů). Korekcí prošly i hodnoty důvěry v Evropského prezidenta a ministryni zahraničí EU, kde byl oproti roku 2012 v obou případech zjištěn opětovný nárůst o 3 procentní body. Lze konstatovat, že nepříznivá ekonomická situace v EU a krize eurozóny v mezidobí od předcházejícího měření nevedly k dalšímu posilování skeptických postojů k EU jako celku ani k institucím a představitelům EU.

Z hlediska sociodemografických charakteristik populace mají důvěru v EU jako celek statisticky významně častěji lidé deklarující dobrou životní úroveň své domácnosti (důvěru v EU jako celek vyjadřuje 56 % z nich) a sympatizanti politické pravice. Nedůvěra (zejména krajní možnost „rozhodně nedůvěřuje“) je naopak častější u lidí se špatnou životní úrovní a u těch, kdo se názorově orientují na levý kraj politického spektra (zvláště u voličů KSČM).

Graf 2: Důvěra OSN a NATO²

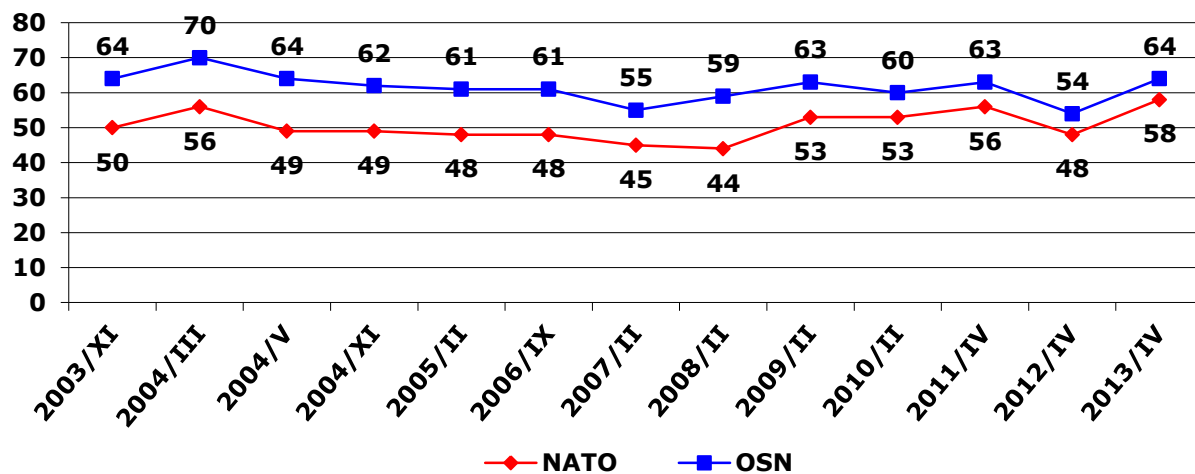
Z grafu 2 vyplývá, že důvěra v OSN je o něco vyšší než důvěra v NATO. OSN vyjádřilo důvěru celkem 64 % dotázaných, 24 % pociťuje nedůvěru. NATO má důvěru celkem 58 % dotázaných, nedůvěřuje jí 30 %. Rozdíl v důvěře lze vysvětlovat tím, že OSN je vnímána jako celosvětová organizace s různými oblastmi působnosti, zatímco NATO je vojenskou aliancí menšího počtu států, jejíž aktivita je spojována téměř výlučně jen s obranou a s vojenskými operacemi.

Časové srovnání v grafu 3 ilustruje, že po loňském poklesu se letos důvěra v OSN a NATO dostala opět zhruba na hodnoty z roku 2011.

Důvěra v NATO je statisticky významně častější u lidí s pravicovou politickou orientací, s nedůvěrou naopak na NATO častěji pohlížejí lidé orientující se na levý kraj politického spektra (zvláště voliči KSČM). Ve slabší míře lze podobnou souvislost pozorovat i v analýze důvěry v OSN.

² Znění otázky: „Důvěřujete či nedůvěřujete: b) Severoatlantické alianci (NATO), c) Organizaci spojených národů (OSN)?“ Varianty odpovědi: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Graf 3: Důvěra OSN a NATO (časové srovnání v %)

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“.